

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Zemkovej PhD. a sudcov JUDr. Gabriely Gerdovej a JUDr. Aleny Adamcovej, v právnej veci navrhovateľa: **JUDr. M. K.**, proti odporcovi : **Obvodný pozemkový úrad v Bratislave**, Trenčianska 55, Bratislava, za účasti 1. **Slovenský pozemkový fond**, Búdkova 36, Bratislava a 2. **Hlavné mesto SR Bratislava**, Primaciálne nám. 1, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia a postupu odporcu č. (198/2004) zn.: 1724/6091/2007/D zo dňa 13. augusta 2007, konajúc o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č.k. 5Sp/44/2007-18 zo dňa 29. septembra 2009, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č.k. 5Sp/44/2007-18 zo dňa 29. septembra 2009 **m e n í tak**, že rozhodnutie odporcu Č.j.: (198/2004) Zn.: 1724/6091/2007/D zo dňa 13.08.2007 podľa § 250j ods. 2 písm. c/ O.s.p. **z r u š u j e a v e c m u v r a c i a** na ďalšie konanie.

Navrhovateľovi náhradu trov konania **n e p r i z n á v a .**

O d ô v o d n e n i e

Krajský súd v Bratislave napadnutým rozsudkom potvrdil rozhodnutie odporcu č. (198/2004) zn.: 1724/6091/2007/D zo dňa 13. augusta 2007 a odporcovi náhradu trov konania nepriznal.

Uvedeným rozhodnutím odporca ako príslušný správny orgán rozhodol podľa zákona NR SR č. 503/2003 Z.z. o navrátení vlastníctva k pozemkom

a o zmene a doplnení zákona č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov v reštitučnej veci navrhovateľa tak, že nespĺňa podmienky uvedené v § 2 a § 3 zákona č. 503/2003 Z.z. o navrátení vlastníctva k pozemkom (ďalej len zákon č. 503/2003 Z.z.), preto sa mu nenavracia vlastnícke právo k pozemkom a nepriznáva právo na náhradu za nehnuteľnosti v pôvodnom kat. území – R., zapísané v pozemkovo knižnej vložke č. X., č. X., č.X. a č. X. z dôvodu, že :

a/ na parcele č. X. u výmery 4740 m² nie je preukázaný prechod vlastníctva z pôvodného vlastníka na čsl. štát v zmysle § 3 ods. 1 písm. m/ zákona č. 503/2003 Z.z., na parcele č. X. u výmery 296 m² nie je preukázaný žiadny prechod vlastníctva z pôvodného vlastníka na čsl. štát v zmysle ustanovení § 3 ods. 1 písm. a/ až t/ a § 3 ods. 2 zákona,

b/ na parcele č. X. a X. nie je preukázané, že pozemky prešli z pôvodného vlastníka do vlastníctva čsl. štátu kúpnu zmluvou uzavretou v tiesni, za nápadne nevýhodných podmienok v zmysle ust. § 3 ods. 1 písm. j/ zákona,

c/ na parcele č. X. nie je preukázané, že pozemok prešiel z pôvodného vlastníka do vlastníctva čsl. vyvlastnením bez náhrady v zmysle ust. § 3 ods. 1 písm. m/ zákona, alebo vyvlastnením za náhradu, ak nehnuteľnosť existuje a nikdy neslúžila na účel, pre ktorý bola vyvlastnená v zmysle ust. § 3 ods. 1 písm. l/, pozemok prešiel do vlastníctva štátu kúpnu zmluvou, uzatvorenou v tiesni za nápadne nevýhodných podmienok v zmysle ust. § 3 ods. 1 písm. j/ zákona,

d/ na parcele č. X., X. a X. nie je preukázané, že pozemky prešli z pôvodného vlastníka do vlastníctva čsl. štátu vyvlastnením bez náhrady v zmysle ust. § 3 ods. 1 písm. m /, alebo vyvlastnením za náhradu, ak pozemok existuje a nikdy neslúžil účelu, na ktorý bol vyvlastnený v zmysle ust. § 3 ods. 1 písm. l/ zákona.

Krajský súd rozsudok odôvodnil tým, že preskúmaním veci a vykonaného dokazovania správnym orgánom mal za preukázané, že správny orgán dôsledne postupoval v dôkaznom konaní pre presné a úplné zistenie skutočného stavu aj v súvislosti s preukázaním finančnej náhrady, a pretože podmienky ustanovené v § 2 a § 3 zákona č. 503/2003 Z.z., pokiaľ sa jedná o nárok navrhovateľa, u namietaných nehnuteľností neboli splnené, nebolo možné ani priznať (navrátiť) vlastnícke právo k pozemkom a priznať právo na náhradu za vyvlastnené pozemky.

Ďalej uviedol, že reštitučný nárok bol uplatnený vo vzťahu k pozemkom nachádzajúcim sa v katastrálnom území – R., vedených v PK vložkách č. X., č. X. a č. X. ako parcely č. X., č. X., č. X. a č. X., ktorých pôvodným spoluvlastníkom bol podľa zápisu na strane B uvedených vložiek v podiele 1/5 a 1/10 sám navrhovateľ, na parcelách číslo X., X., X. vedených v PK vložke č. X. bol pôvodným spoluvlastníkom navrhovateľ v podiele 1/10 a jeho matka V. K., rod. H., neskôr vydatá F., v podiele 1/2 (5/10).

Z predložených listinných dokladov vyplynulo, že časť parcely č. X. vo výmere 4770 m² bola vyvlastnená navrhovateľovi rozhodnutím ObNV Bratislava – Nové Mesto č. Výst. 330-251/66-St/14 zo dňa 14.3.1966 v podiele 1/10 pre stavbu vozovne DPMB Bratislava s tým, že mu prislúcha

náhrada v inom pozemku a s tým, že náhradný pozemok mu poskytne Finančný odbor Mestského národného výboru v Bratislave a na jeho žiadosť ho prevedie do jeho vlastníctva.

Ohľadom časti parcely č. X. vo výmere 296 m² v podiele 1/10 je nesporné, že navrhovateľ nepreukázal prechod vlastníctva na československý štát, nenamietal správnosť údajov uvedených v napadnutom rozhodnutí a ani nespochybnil skutočnosť, že k zmene vlastníctva k tejto časti na československý štát nedošlo.

Ohľadom parcely č. X. - vinica vo výmere 1453 m² a parcely č. X. - vinica vo výmere 1487 m², ktorých bol navrhovateľ spoluvlastníkom v podiele 1/5 podľa zápisu B-1/PK vl. č. X. súd zistil, že navrhovateľ na základe kúpnej zmluvy zo dňa 22.5.1968 odpredal svoj podiel čsl. štátu, zastúpenému Mestským investorským útvarom Bratislava, pre účel realizácie stavby zaradenej do štátneho plánu rozvoja národného hospodárstva.

Parcela č.X. - vinica vo výmere 957 m², ktorej bol navrhovateľ spoluvlastníkom v podiele 1/5, táto je podľa identifikácie parciel zlúčená do KN parciel č. X. a č. X. – ostatná plocha, a podľa LV č. X. je vo vlastníctve Hlavného mesta SR Bratislava. Navrhovateľ časť pôvodného pozemku vo výmere 473 m² vo svojom podiele 1/5 odpredal kúpnu zmluvou zo dňa 16.10.1988 Národnému výboru hlavného mesta Bratislava, v zastúpení Výstavby hlavného mesta SR Bratislava, pre výstavbu 115 malometrážnych bytov a časť z vykupovanej výmery a to 148 m² je v užívaní JRD. Kúpna cena bola vyplatená dňa 16.11.1988 v sume 3936,-Kčs. Časť parcely č.X. vo výmere 484 m² bola navrhovateľovi vyvlastnená rozhodnutím zo dňa 7.3.1988 pre účely výstavby Domu dôchodcov za vyplatenú náhradu, o čom svedčí finančný poukaz Výstavby hlavného mesta SR Bratislava č. 32/1988-Ma zo dňa 21.9.1988.

Ohľadom parcely č. X. vo výmere 1158 m² (parc. č. X. roľa vo výmere 615 m² a parc. č. X. roľa vo výmere 615 m²), ktorých bol navrhovateľ podľa PK vložky č. X. spoluvlastníkom v podiele 1/10 a v podiele 1/2 jeho matka, vydatá K. a neskôr F., je preukázané, že dňa 13.1.1971 bola matke navrhovateľa (v podiele 1/2) a navrhovateľovi (v podiele 1/10) vyvlastnená z parcely č. X. výmera 1043 m², z parcely X. výmera 558 m² a z parcely č. X. výmera 558 m² (spolu výmera 2159 m²) pre výstavbu Centrálného stavebného dvora S. N. Náhrada za vyvlastnené pozemky bola navrhovateľovi vyplatená (S. N.) poštovou poukážkou s dátumom 15.11.1971.

Pri posudzovaní námietok navrhovateľa krajský súd dospel k záveru, že tieto sú nedôvodné. Za nespornú považoval skutočnosť, že nakoľko k uzatváraniu kúpnej zmluvy zo dňa 22.5.1968 (ktorou navrhovateľ odpredal svoj podiel na parcele č.X. - vinica a parcele č. X. - vinica) došlo v čase, kedy sa na týchto pozemkoch už vyše roka stavalo a navrhovateľ bol štátom nútený urobiť právny úkon, ktorý by za iných okolností neurobil, je možné túto situáciu považovať za konanie v tiesni. Avšak predpokladom navrátenia vlastníctva podľa § 3 ods. 1 písm. j/ zákona č. 503/2003 Z.z. oprávnenej osobe je, aby pozemok v zákonom stanovenom období (t.j. v čase od 25.2.1948

do 1.1.1990), prešiel na štát alebo na inú právnickú osobu v dôsledku kúpnej zmluvy uzavretej v tiesni za nápadne nevýhodných podmienok. Obidve zákonné podmienky, t.j. tieseň i nápadné nevýhodné podmienky musia byť splnené súčasne. V danom prípade súd konštatoval, že sa nejednalo o nápadne nevýhodné podmienky, nakoľko kúpna cena bola stanovená v súlade s cenovým predpisom platným v čase jej uzatvorenia, pričom podľa znaleckého posudku dostali predávajúci (a teda aj navrhovateľ) dokonca viac, aj keď za nižšiu výmeru ako by mali nárok podľa vtedy platného oceňovacieho predpisu. Námietka navrhovateľa týkajúca sa prísľubu, že pozemky budú určené ako stavebné parcely pre vlastníkov, pričom z predmetnej kúpnej zmluvy je zrejmé, že pozemky mali byť použité na výstavbu sídliska, je neodôvodnená.

K námietke navrhovateľa, že časť parcely č. X. vo výmere 4740 m² bola vyvlastnená bez náhrady krajský súd konštatoval, že v rozhodnutí o vyvlastnení ObNV Bratislava – Nové Mesto č. Výst. 33-251/66-St/14 zo dňa 14.3.1966 je stanovené, že podľa § 16 vyhlášky č. 73/1964 Zb. ide o ostatný pozemok, za ktorý navrhovateľovi prislúcha náhradný pozemok, ktorý mu poskytne Finančný odbor Mestského národného výboru v Bratislave, pokiaľ oň požiada. Je nesporné, že účel vyvlastnenia bol dodržaný, nakoľko na predmetnom pozemku sa v súčasnosti nachádza električkové depo Gaštanový Hájik.

K ďalšej námietke navrhovateľa týkajúcej sa parcely č. X. vo výmere 484 m² súd konštatoval, že táto parcela bola vyvlastnená rozhodnutím odboru výstavby a územného plánovania ObNV Bratislava III. č. VÚP-3790/1987/88-JUDr.F. zo dňa 7.3.1988 pre účely výstavby Domu dôchodcov, pozemok bol použitý na účely vyvlastnenia a navrhovateľovi bola vyplatená náhrada za vyvlastnené nehnuteľnosti (pozri vyššie).

K námietke navrhovateľa týkajúcej sa parcely č. X. vo výmere 133 m² súd uviedol, že odporca rozhodnutím číslo (198/2004) zn.: 1724/6092/2007/D zo dňa 15. augusta 2007 rozhodol tak, že navrhovateľovi sa priznáva náhrada v pôvodnom katastrálnom území R. (o.i. aj za nehnuteľnosť PK vl. X. parc. č. X. vo výmere 133 m², druh pozemku roľa, vlast. podiel pôvodného vlastníka 1/10, podiel oprávnenej osoby 1/10) z dôvodu prekážok vydania podľa § 6 ods. 1 písm. a/d/ zákona č. 503/2003 Z.z. Toto rozhodnutie nebolo napadnuté opravným prostriedkom a je právoplatné. Čo sa týka časti tejto parcely (č.X.) vo výmere 296 m² v podiele 1/10 je nesporné, že navrhovateľ nepreukázal prechod vlastníctva na štát, preto ani nenamietal správnosť údajov uvedených v napadnutom rozhodnutí.

Záverom krajský súd konštatoval, že o ďalších uplatnených reštitučných nárokoch, týkajúcich sa nehnuteľností v pôvodnom katastrálnom území R. a to: PK X., parc. č.X. - lúka vo výmere 383 m², PK vl. č. X. parc. č. X. - roľa vo výmere 115 m², parc.č. X. - roľa vo výmere 27 m², a parc. č. X. - roľa vo výmere 27 m², o týchto už správny orgán rozhodol rozhodnutím číslo (198/2004) zn.: 1724/6092/2007/D zo dňa 15.8.2007. Ďalším, taktiež právoplatným rozhodnutím číslo (198/2004) zn.: 1724/6093/2007/D zo dňa 15.8.2007, správny orgán zastavil konanie (pôvodne začaté pod číslom

(198/2004) vo veci práva na navrátenie vlastníctva k pozemkom v pôvodnom katastrálnom území B – R. PK vl. č. X. parc. č. X. - lúka vo výmere 360 m² podiel 1/5; PK vl. č. X. - lúka vo výmere 725 m², podiel 1/5 a PK vl. č. X. parc. č. X. a X. - vinice a les vo výmere 577 m², podiel 1/5 z dôvodu, že navrhovateľ svoj návrh na začatie konania týkajúci sa týchto nehnuteľností vzal späť, a preto sa súd týmito nehnuteľnosťami ani nezaoberal.

Proti rozsudku krajského súdu podal včas odvolanie navrhovateľ, ktorý dôvody v ňom rozviedol v troch bodoch.

1/ k pozemku uvedenému pod písm. a/(parc. č. X.) žiadal preukázať, že o vyvlastnení, ktoré bolo v prospech DPMB bol informovaný, nakoľko tvrdí, že sa o ňom dozvedel až pri transformácii JRD Vinohrady. Súčasťou rozhodnutia o vyvlastnení má byť aj doklad o jeho doručení, pretože sú to základné dokumenty o nadobudnutí vlastníctva. Navyiac, vyvlastnenie bolo v prospech DPMB, ktorý bol a je aj teraz vo vlastníctve magistrátu. Nesúhlasí s názorom že: „Nezáujem vlastníka o poskytnutie náhradného pozemku štátom je relevantný odmietnutiu náhrady štátom, a preto považuje náhradu za vyvlastnený pozemok za vyplatenú“. Správnosť tohto výroku považuje v rozpore s odôvodnením ďalšej časti pozemku na tejto parcele, ktorý bol zobratý bez akéhokoľvek jednania pre vybudovanie druhého telesa štátnej cesty v Bratislave–Krasňany smerom Račianske mýto, u ktorého nevie preukázať jeho prechod do vlastníctva štátu, ale na pozemku je cesta, ktorá slúži svojmu účelu. Namietal, že ani v jednom prípade s ním nebolo rokované, pozemok bol zobratý, zastavaný a náhrada neposkytnutá. Navyiac, ani v § 16 vyhl. MF č. 73/1964 Zb., sa jasne nehovorí o povinnosti žiadať náhradný pozemok a ani poučenie o tom, že ak oň nepožiadala má sa za to, akoby bolo zaplatené. Vyvlastnenie bez náhrady je jednoznačne preukázané, čím je podmienka § 3 ods. 1 písm. m/ zákona NR SR č. 503/2003 Z.z. pre poskytnutie náhrady splnená.

2/ k pozemkom uvedeným pod písmenom b/ (parc. č. X. a č. X.) uviedol, že Obvodný pozemkový úrad Bratislava uznal splnenie podmienky – uzavretie zmluvy v tiesni ale neuznal podmienku nevýhodných podmienok. Nevýhodné podmienky vidí v tom, že zvýhodnenú sadzbu v limite do 800 m² dostali iba za 507 m² a to jeden raz, napriek tomu, že vinicu mali rozdelenú a v užívaní piati súrodenci. Túto skutočnosť potvrdzuje aj kópia žiadosti na Povereníctvo pre financie SNR o udelenie výnimky zo dňa 7.6.1968, ktorú doporučil a pravdivosť overil Obvodný národný výbor Bratislava-Ružinov. Predpokladá, že týmto je splnená aj druhá podmienka § 3 ods. 1 písm. j/zákona NR SR č. 503/2003 Z.z.

3/ k pozemkom uvedeným pod písm. c/ (parc. č. X.) uviedol, že sa jedná o vinicu v intraviláne obce, ktorá bola vyvlastnená na 2-krát. Prvá časť o výmere 484 m² z parc. č. X. k.ú. R., bola vyvlastnená bez uzavretia kúpnej zmluvy a bez súhlasu, čo potvrdzuje rozhodnutie Obvodného národného výboru Bratislava III, odbor výstavby a územného plánovania zo 7.3.1988 pod č.zn.VÚP-3790/1987/88-JUDr.F. o vyvlastnení, ktoré pripája a odstupuje od požiadavky reštitúcie pozemkov uvedených v ďalších bodoch.

Odporca v písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhol rozsudok krajského súdu ako správny a vydaný v súlade so zákonom potvrdiť. Pridržel sa dôvodov uvedených v odôvodnení svojho rozhodnutia a k námietkam navrhovateľa uvedeným v odvolaní doplnil, že v priebehu správneho konania navrhovateľ nepožadoval preukázanie, že bol o vyvlastnení časti parcely zapísanej vo vl. č. X. vo výmere 4740 m² informovaný. Ako nápadne nevýhodné podmienky predaja uvádzal ich nízku cenu z dôvodu, že mali byť ocenené ako pozemky v intraviláne, nie extraviláne. Podľa neho ďalším dôvodom mala byť vyplatená cena vo zvýhodnenej sadzbe do 800 m² každému spoluvlastníkovi. Keďže v priebehu konania takúto námietku nevzniesol, jej riešením sa nemohol ani odporca zaoberať. Pokiaľ ide o náhradu do výmery 800 m², vykupovaný pozemok bol vo výmere 2720 m² a ocenenie vychádzalo okrem oceňovacieho predpisu aj zo smerníc MF SR číslo F-9722/1967-Maj z roku 1967 a uznesenia rady ZsKNV č. 293/67, podľa ktorých bola výmera 507 m² z celkovej výmery pozemku ocenená zvýhodnene na 10 Kčs za m² a len zbytok výmery cenou 0,40 Kčs za m².

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§10 ods. 2, § 246c Občianskeho súdneho poriadku, ďalej len O.s.p.) preskúmal odvolaním napadnutý rozsudok krajského súdu a konanie mu predchádzajúce podľa § 246c ods. 1 v spojení s §§ 211 a nasl. O.s.p., vec prejednal bez nariadenia pojednávania (§250ja, ods. 2 veta prvá O.s.p.) a po tom, čo deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu na internetovej stránke najvyššieho súdu www.supcourt.gov.sk, www.nsud.sk, rozsudok verejne vyhlásil (§156 ods. 1, 3 O.s.p.).

Predmetom odvolacieho konania v danej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým potvrdil rozhodnutie odporcu rozhodujúceho o reštitučnom nároku navrhovateľa podľa zákona č. 503/2003 Z.z.

Zákon č. 503/2003 Z.z. o navrátení vlastníctva k pozemkom je jedným zo zákonov reštitučného charakteru, ktorého cieľom je, spolu s ostatnými reštitučnými zákonmi, zabezpečiť tzv. reštitučné procesy zmiernenia niektorých majetkových krívd, ku ktorým došlo v zákone presne ustanovenom období, vo vzťahu k presne vymedzenému okruhu osôb a na základe v zákone taxatívne ustanovených prípadoch straty majetku.

Tzv. reštitučné zákony (aj zákon č. 503/2003 Z.z.), však nezmiernili všetky majetkové krivdy spáchané v rokoch 1948-1989. Vždy zostáva priestor na úvahu, či prijatá legislatíva je tým najlepším riešením alebo či mala byť legislatívna právomoc uplatnená iným spôsobom, nakoľko rôzne nespravodlivosti z minulých období nemožno úplne napraviť nikdy. Reštitučné zákony tiež neobnovujú vlastníctvo k odňatému majetku automaticky, ale len vytvárajú podmienky na návrat majetku pôvodným vlastníkom, pričom sa od nich oprávnene očakáva, že splnia určité povinnosti v súvislosti s majetkovou rehabilitáciou. Zákonná úprava (v rámci ktorej sa stanovili tie, ktoré podmienky – obmedzujúce kritéria - reštitučných nárokov a nie iné), mala za úlohu zabezpečiť právnu istotu vo vlastníckych vzťahoch a tiež chrániť ekonomické záujmy štátu. Neobmedzená majetková rehabilitácia by bola technicky a ekonomicky nezvládnuteľná a eliminovala

by dobrú vôľu štátu napraviť spáchané krivdy. Tomuto tvrdeniu svedčia tie ustanovenia zákonov, ktoré označujú pôvodných vlastníkov nie ako vlastníkov, ale iba ako oprávnené osoby a právo požadovať vrátenie majetku ako nárok.

V zmysle takéhoto výkladu možno potom uviesť, že navrhovateľ bol oprávnený žiadať vrátenie majetku, ktorého bol vlastníkom, resp. jeho právna predchodkyňa za predpokladu, že splní zákonom stanovené podmienky, t.j. medzi inými, že žiada o majetok, ktorý prešiel na štát v dôsledku skutočností vymenovaných v § 3 ods. 1 zákona č. 503/2003 Z.z. Keďže dôvody na navrátenie vlastníctva sú v citovanom zákone taxatívne vymedzené, pokiaľ sa vlastníctvo k pozemku podľa režimu uvedeného v § 3 zákona nenavracia, nemôže nastúpiť ani prípad tzv. náhradného riešenia, t.j. poskytnutie iných pozemkov alebo finančnej náhrady.

Po preskúmaní rozhodnutia správneho orgánu a z predloženého spisového materiálu krajského súdu, súčasť ktorého tvoril administratívny spis odporcu, najvyšší súd zistil, že navrhovateľ si dňa 5. februára 2004 uplatnil nárok na navrátenie vlastníctva k pozemkom v zmysle zákona č. 503/2003 Z.z., konkrétne § 5 ods.1, a to k pozemkom nachádzajúcim sa v kat. území R., ktoré z dôvodov uvedených v § 3 ods. 1 písm. j/, m/, a o/ zákona prešli v období od 25.2.1948 až 1.1.1990 do vlastníctva štátu. V žiadosti uviedol, že pôvodným vlastníkom bola V. K. rod. H. do roku 1935, potom do roku 1986 F., ktorá zomrela dňa 10.5.1986. Pôvodná vlastníčka mala päť detí a to M. (navrhovateľ), R., A., Š. a A. Navrhovateľ si uplatnil nárok na navrátenie vlastníctva k pozemkom, ktoré boli zapísané vo vložke č. X. ako parc.č. X. - roľa vo výmere 5169 m², vo vl.č. X. ako parc.č. X. - lúka vo výmere 743 m², vo vl.č. X. ako parc.č.X., č.X. – vinica o výmere 2931 m², vo vl. č. X. ako parc.č. X. - vinica vo výmere 957 m², vo vl.č. X. ako parc.č. X., č. X. – roľa vo výmere 2388 m², vo vl. č. X. ako parc. č. X. - lúka vo výmere 725 m² a vo vl.č. X. ako parc.č.X., č.X. - vinica, les vo výmere 577 m², z ktorých jeho podiel tvorí 2956 m², z toho v čase vyvlastnenia 1251,6 m² bol intravilán.

Zákon č. 503/2003 Z.z. v ust. § 1 písm. a/, b/ upravuje navrátenie vlastníctva k pozemkom, ktoré boli neboli vydané podľa osobitného predpisu (zákona č. 229/1991 Zb., §§37-39 zákona č.330/1991 Zb.). ***Vlastnícke právo sa vracia k pozemkom, ktoré tvoria***

- *poľnohospodársky pôdny fond alebo do neho patria,*
- *lesný pôdny fond.*

Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 503/2003 Z.z., ***oprávneným osobám sa navráti vlastníctvo k pozemku, ktorý prešiel na štát alebo na inú právnickú osobu v dôsledku***

- j/kúpnej zmluvy uzavretej v tiesni za nápadne nevýhodných podmienok,*
- l/vyvlastnenia za náhradu, ak nehnuteľnosť existuje a nikdy neslúžila na účel, na ktorý bola vyvlastnená,*
- m/vyvlastnenia bez vyplatenia náhrady,*
- o/ prevzatia nehnuteľnosti bez právneho dôvodu.*

Predpokladom navrátenia vlastníctva k pozemkom alebo priznania náhrady za nehnuteľnosti, ktoré nie je možné vydať podľa reštitučného zákona bolo, aby si oprávnená osoba uplatnila reštitučný nárok na pozemkovom úrade v zmysle § 5 ods. 1 uvedeného zákona a súčasne preukázala splnenie zákonných podmienok oprávnenej osoby uvedené v § 2 ods. 1, 2 ako aj, že žiadané nehnuteľnosti prešli v zákonnej dobe (od 25.2.1948 do 1.1.1990) na štát alebo inú právnickú osobu v dôsledku skutočnosti taxatívne ustanovených v § 3 ods. 1, 2, 3, právo na navrátenie vlastníctva alebo priznanie náhrady si oprávnená osoba uplatnila v lehote ustanovenej v § 5 ods. 1 (do 31.12.2004), a žiadané pozemky ku dňu odňatia mali charakter pôdy podľa § 1 ods. 1 ako aj, že žiadané nehnuteľnosti neboli vydané podľa zákona o pôde (zákon č. 229/1991 Zb.).

Podľa § 6 ods. 1 písm. a/ zákona č. 503/2003 Z.z., **vlastníctvo k pozemkom alebo k jeho častiam nemožno navrátiť, ak**

a/ pozemok je vo vlastníctve fyzickej osoby a právnickej osoby, okrem povinnej osoby (§ 4 ods.1),

d/ pozemok bol po prechode alebo prevode do vlastníctva štátu alebo inej právnickej osoby zastavaný.

Pre konanie pozemkového úradu o navrátenie vlastníctva k pozemku alebo rozhodnutia o priznaní práva na náhradu podľa § 6 ods. 2 a 3 reštitučného zákona platia všeobecné predpisy zákona o správnom konaní, teda ustanovenia zákona č. 71/1967 Zb. v platnom znení o správnom konaní (správny poriadok) podľa § 5 ods. 3 reštitučného zákona.

Predmetom súdneho prieskumu v danej veci bolo posúdenie reštitučného nároku navrhovateľa na navrátenie vlastníctva k žiadaným pozemkom v intenciách ustanovení reštitučného zákona. Odvolací súd posudzoval rozsudok krajského súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo najmä z pohľadu, či sa súd prvého stupňa vysporiadal so všetkými námietkami uvedenými v opravnom prostriedku, a v takto vymedzenom rozsahu či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia odporcu.

Podstatou správneho súdnictva je ochrana práv občanov a právnických osôb, o ktorých sa rozhodovalo v správnom konaní. Súdny v správnom súdnictve preskúmajú zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy (244 ods. 1 O.s.p.) a ich úlohou nie je nahrádzať činnosť správnych orgánov.

Správny orgán je povinný zistiť presne a úplne skutočný stav veci a za tým účelom si obstarat' potrebné podklady pre rozhodnutie. Okrem toho **je povinnosťou správneho orgánu zistiť všetky právne rozhodné skutočnosti bez ohľadu na to, v čí prospech svedčia.** Z povinnosti správneho orgánu zistiť úplný stav veci tiež vyplýva, že správny orgán nie je viazaný návrhmi účastníkov konania na vykonanie dôkazov (§32 ods. 1 správneho poriadku). Stav veci sa musí zistiť presne, čo znamená, že musí zodpovedať reálnej

skutočnosti. ***Zistenie úplného a presného stavu veci je základným predpokladom zákonnosti a správnosti rozhodnutia správneho orgánu.***

Navrhovateľ v odvolaní vzniesol námietky, ktoré sú zhrnuté pod bodom 1/ až 3/ tohto rozsudku, a týkali sa výroku napadnutého rozhodnutia odporcu pod bodom a/, b/ a c/. K časti parcely č. X. namietal, že bola vyvlastnená pre DPMB bez vyplatenia náhrady, a preto neobstojí protirečivý názor odporcu o nepriznaní mu práva na náhradu z dôvodu, že náhradu za vyvlastnený pozemok mal údajne odmietnuť, čo sa považuje za vyplatenie, a že účel vyvlastnenia bol dodržaný ako aj to, že nie je preukázaný prechod vlastníctva na štát. K parcelám č.X. a č. X. dokladmi preukázal splnenie podmienky uzavretia kúpnej zmluvy v tiesni (ktorú odporca uznal) ale aj nápadne nevýhodných podmienok, ktoré neuznal, a ktoré vidí v tom, že kúpna cena bola vyplatená jedenkrát, nie jednotlivo každému zo spoluvlastníkov, ktorí svoje podiely užívali rozdelené 20 rokov. Čo sa týka časti parcely č.X. aj tu sú podľa neho splnené podmienky pre vyplatenie náhrady, pretože žiadnu nedostal, o tom, že mala byť vložená a poukázaná suma 39 Kčs do SŠS na jeho účet (ktorý nemal) nevedel, aj keď jeho pobyt bol známy, kúpnu zmluvu neuzavrel a nehnuteľnosť bola vyvlastnená bez vedomia a súhlasu.

Z podkladov spisu je zrejme, že krajský súd sa stotožnil so závermi odporcu. Najvyšší súd na rozdiel od krajského súdu (vzhľadom na vyššie uvedené a odvolaním vymedzené námietky), považuje rozhodnutie odporcu za predčasné a vydané na základe zistenia skutkového stavu, ktorý je nedostačujúci na posúdenie veci, pretože z doteraz vykonaného dokazovania nie je jednoznačné, prečo a v čom nespĺňa kritéria § 2, § 3 zákona č. 503/2003 Z.z. K námietke týkajúcej sa uzavretia kúpnej zmluvy odvolací súd dáva do pozornosti nález Ústavného súdu SR č. I ÚS 154/08 zo dňa 26.02.2009 ohľadne „nápadne nevýhodných podmienok“, a pokiaľ ide o absenciu vyvlastňovacieho rozhodnutia, je povinnosťou správneho orgánu (s poukazom na zmysel a účel reštitučného zákona), vykonať všetky dôkazy na odstránenie pochybností. Správny orgán sa taktiež dostatočne nezaoberal skutočnosťou, či navrhovateľovi nevzniklo právo oprávnenej osoby na navrátenie vlastníctva (resp. právo na náhradu) aj podľa ďalšieho zákonného dôvodu ustanoveného v § 3 ods.1 písm. o/ zákona č. 503/2003 Z.z.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti a s ohľadom na charakter súdneho prieskumu zákonnosti a postupu orgánov verejnej správy odvolací súd zmenil rozsudok prvostupňového súdu tak, že celé rozhodnutie správneho orgánu, ktorý bude opätovne rozhodovať v merite veci (aj keď sa námietky uplatnené v odvolaní týkali len časti jeho výroku), zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 250ja ods. 3 veta prvá a ods. 4 O.s.p. v súvislosti s § 250l ods. 2 O.s.p.).

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol najvyšší súd podľa § 224 ods. 1 O.s.p. tak, že navrhovateľovi nepriznal ich náhradu, pretože ich neuplatnil.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok **nie je** prípustný.

V Bratislave dňa 10. marca 2011

JUDr. Jana Z e m k o v á PhD.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Emília Čičková